

**Анализ на данните за нотификациите по системата за бързо
предупреждение за храни и фуражи (RASFF), свързани с алергени
за първото тримесечие на 2020 г. (01.01 – 31.03.2020)**

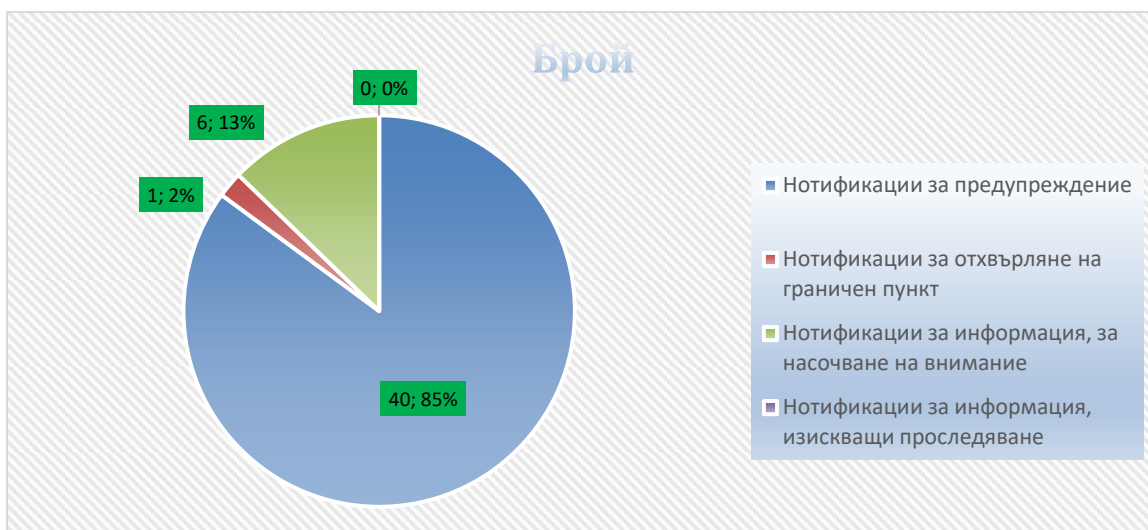
Системата за бързо предупреждение на храни и фуражи (RASFF), която е обща за всички държави членки, е създадена с Регламент (ЕО) № 178/2002¹. Системата подпомага държавите членки при действията им, като позволява бърз обмен на информация за рисковете, произтичащи от храни или фуражи и за мерките, които са взети или предстои да бъдат взети за овладяване на тези рискове и има за цел да предостави на контролните органи добре функциониращ инструмент за уведомяване за рискове за здравето на човека, произтичащи от храни или фуражи.

Законова база за функционирането на системата:

- член 50 от Регламент (ЕО) № 178/2002;
- Регламент (ЕС) № 16/2011 за установяване на мерки за прилагане за Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи;
- член 30б от Закон за храните;
- член 47 от Закон за фуражите.

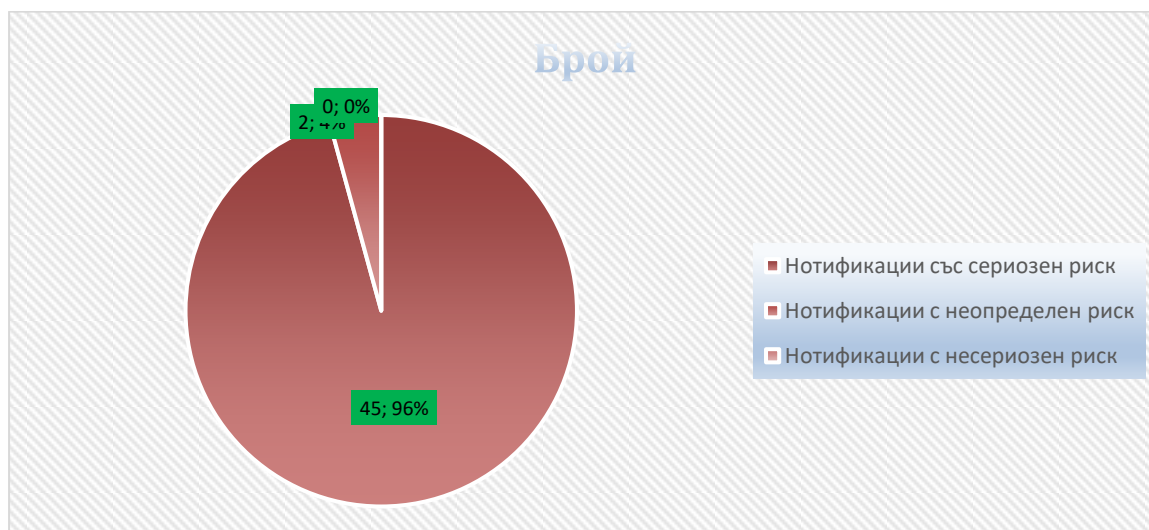
През първото тримесечие на 2019 г. по СБПХФ са обработени 47 бр. (57 бр. за първото тримесечие на 2019 г.) нотификации, отнасящи до наличие на вещества с алергизиращо действие (алергени), които не са обявени на етикетите на продуктите или са установени в продукти, предназначени за групи потребители, които имат непоносимост към определени съставки (напр. констатиране на глутен в безглутенов продукт и т.н.). От горепосочените нотификации 40 бр. (45 бр. за първото тримесечие на 2019 г.) са нотификации за предупреждение, 6 бр. (12 бр. за първото тримесечие на 2019 г.) са нотификации за информация за насочване на внимание, няма нотификации за информация, изискващи проследяване (няма и за първото тримесечие на 2019 г.) и 1 бр. нотификации за отхвърляне на граничен пункт (няма нотификации за първото тримесечие на 2019 г.) (Фигура 1).

¹ Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните

Фигура 1

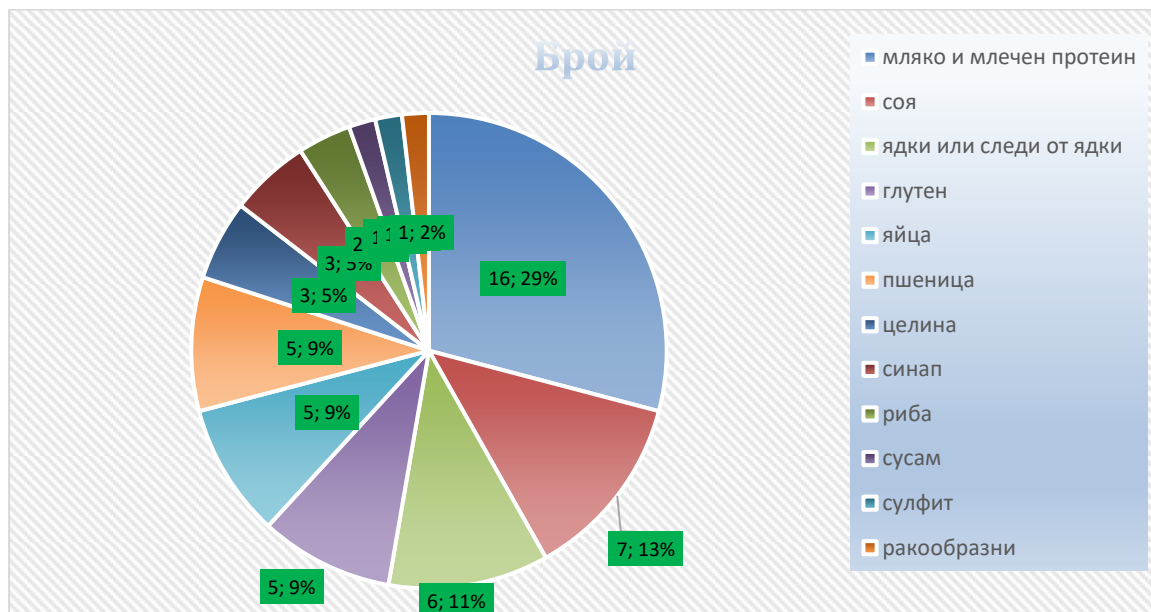
В зависимост от степента на риска, при 45 бр. (96%) нотификации рискът е оценен, като сериозен (рискът е сериозен и при почти всичките 56 бр. (98%) нотификации, издадени през първото тримесечие на 2019г.) (Фигура 2).

Фигура 2

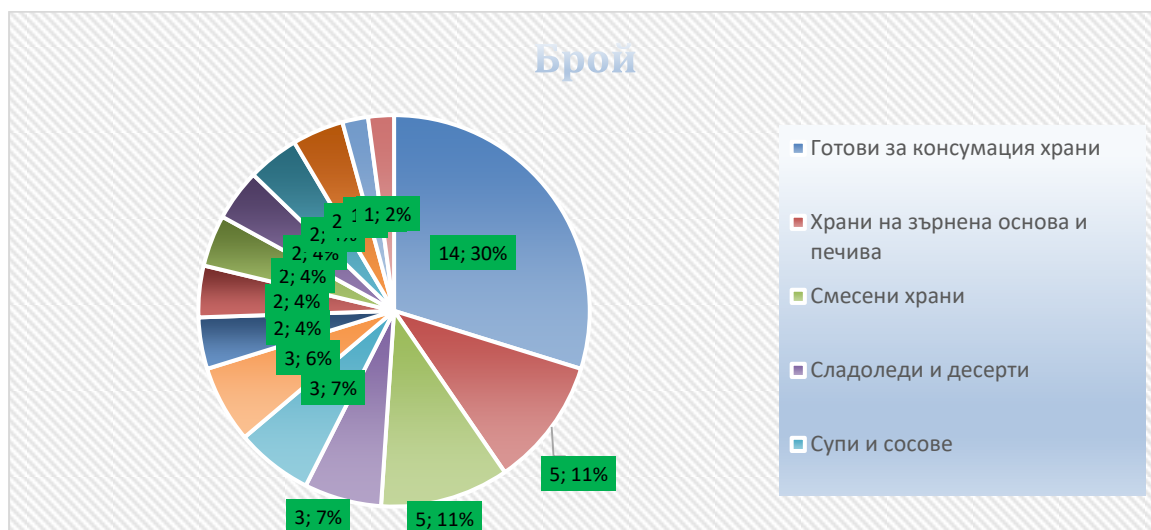
По отношение на алергизиращите съставки, констатираните несъответствия, изискващи изготвяне на нотификации са свързани с установяване на следните необявени на етикетите на храните алергени: мляко и млечен протеин – 16 бр. (19 бр. за първото тримесечие на 2019 г.), соя – 7 бр. (6 бр. за първото тримесечие на 2019 г.), ядки - 6 бр. (14 бр. за първото тримесечие на 2019 г.), глутен – 5 бр. (6 бр. за първото тримесечие на 2019 г.), яйца – 5 бр. (5 бр. за първото тримесечие на 2019 г.), пшеница и ечемик – 5 бр. (5 бр. за първото тримесечие на 2019 г.), целина – 3 бр. (5 бр. за първото тримесечие на 2019 г.), синап – 3 бр. (3 бр. за първото тримесечие на 2019 г.), риба – 2

бр., сусам – 1 бр. (5 бр. за първото тримесечие на 2019 г.), сулфит – 1 бр. и ракообразни – 1 бр. (Фигура 3). При 7 случая, изискващи нотификация (7 бр. нотифицирани продукти) е констатирано наличието на повече от един необявен на етикета алерген.

Фигура 3

По отношение на нотифицираните храни, най-голям брой нотификации се отнасят за готови за консумация храни (14 бр.), последвано от храни на зърнена основа и печива (5 бр.) и смесени храни (5 бр.), сладоледи и десерти, супи и сосове и продукти на основата на мляко – по 3 бр, сладкарски изделия, месни продукти, какаови продукти, билки и подправки, ядки и продукти от птиче месо – по 2 бр., хранителни добавки и рибни продукти - по 1 бр, (Фигура 4)

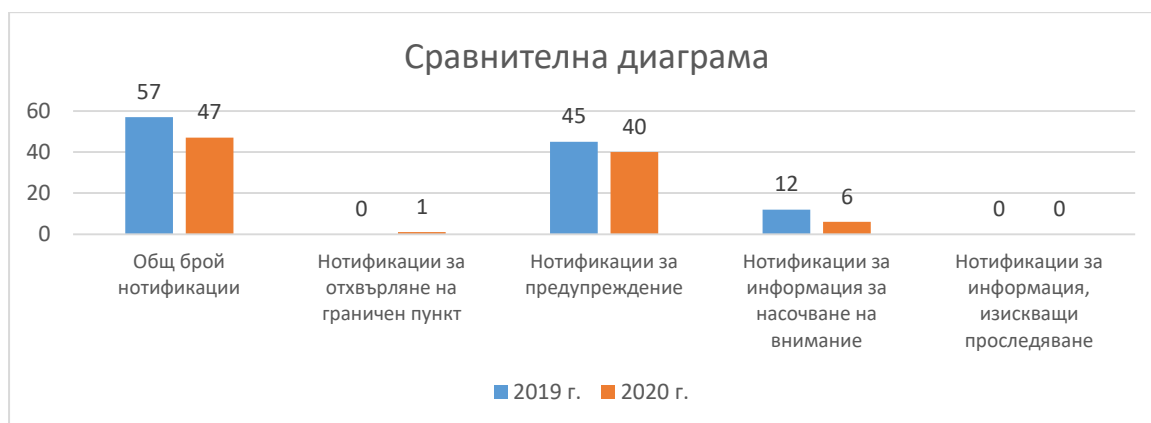
Фигура 4

Държавите на произход на нотифицираните продукти са: Обединено Кралство (10 бр.), Холандия (6 бр.), Белгия (5 бр.), Германия (4 бр.), Франция и Италия (по 3 бр.), Чехия и Дания (по 2 бр.), Испания, Полша, Финландия, Ирландия, Турция, Китай, Русия, Северна Македония, Сингапур, Индонезия, Тайланд и Южна Корея (по 1 бр.).

Нотификации за България: През първото тримесечие на 2020 г. България е упомената в една нотификация, като държава на разпространение (недекларирана млечна съставка в замразени пролетни ролца с произход Сингапур). Тази нотификация е нотификация за предупреждение. За същия период на 2019 г., България е упомената в 3 бр. нотификации, като при една от тях България е държава на произход на нотифицирания продукт.

Сравнителен анализ за движението на нотификациите, касаещи алергени спрямо същия период на 2019 г.

За първото тримесечие на 2019 г., общият брой на нотификациите е 57 бр., което е с 10 бр. повече от нотификациите, издадени през отчетния период на 2020 г. (47 бр.). Виж. Фигура 5.

Фигура 5

По отношение на риска, и през двата сравнявани периода, при над 90% от общия брой на нотификациите, рискът е определен за сериозен.

Сравнителен анализ за движението на нотификациите за България, спрямо същия период на 2019 г.

През първото тримесечие на 2019 г. България е упомената в 3 бр. нотификации: 2 бр., като държава на разпространение и 1 бр., като държава на произход, докато през първото тримесечие на 2020 г., България е упомената само в една нотификация, като държава на разпространение.

Изводи и тенденции:

На базата на проучването на данните от системата RASFF за първото тримесечие на 2020 г. относно алергени в храните, могат да се направят следните изводи:

1. През първото тримесечие на 2020 г., в сравнение със същия период на 2019 г. се наблюдава чувствителен спад на общия брой на нотификациите;
2. И през първото тримесечие на 2020 г. преобладават нотификациите за предупреждение, като на фона на общия брой нотификации, процентът на тези нотификации е по-голям (85%) в сравнение с първото тримесечие на 2019 г. (79%). И през двата сравнявани периода при над 90% от нотификациите рискът е определен, като сериозен;
3. Вземайки предвид сериозността на риска, следва да се акцентира върху проблема с некоректното етикетирание на алергените в храните;
4. Тъй като броят на несъответствията, свързани със задължителното обявяване на съдържанието на мляко и лактопротеин върху етикетите на храните, продължава да е висок, следва да се обърне специално внимание на този проблем;
5. Въпреки, че през отчетния период България е упомената само в една нотификация, рискът за консуматора не трябва да се подценява и етикетирането на храните трябва да остане важен елемент на официалния контрол и на самоконтрола, осъществяван от самите оператори на храни.

Изготвил:

д-р Аксиния Антонова – главен експерт в дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“ при ЦОРХВ

21.05.2020 г.